

U g e s k r i f t

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 4.

Lørdagen den 28de Januar 1860.

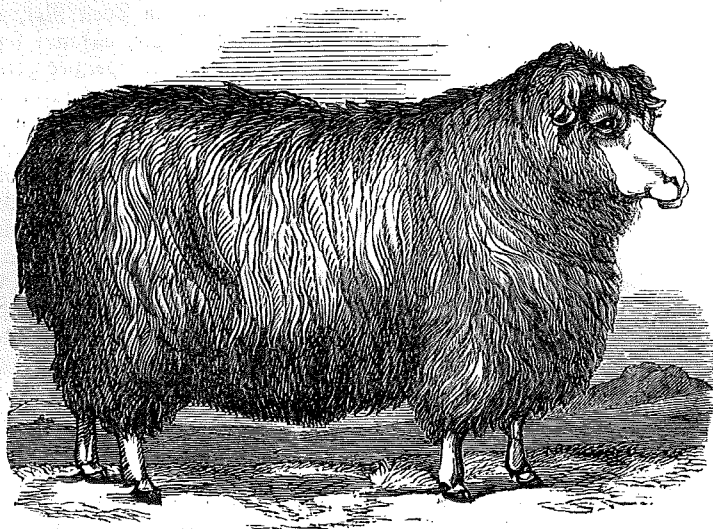
4de Aarg.

Indhold.

Faaret. — Lidt om Kreaturskel. — Behandling af Meltekvæg i Marene 1854—1856. — Inden- og udenlandske Esterr.

Faaret.

(Fortsættelse fra No. 3.)

Cotswoldsfaaret.

Cotswoldracen. I det sydvestlige England paa de lave Kalkhøider, som adstille Floderne Severns og James Leier, alisaa i den østlige Del af Gloucester, har fra Alders Tid gresset Hjørde med sterkt Karakterpreg. Det lader til, at disse Faar allerede paa Dronning Elisabeths Tid nesten saa ligedan ud som nu. Deres Ydre angiver Slette- racen og de ere vist fra først af komne fra lavere Egne. Deres Navn angiver hvor de nu findes; thi cots betyder Faar og wold Høi. Cotswolds- faaret er større og vægtigere end Dishleyfaaret, men ikke saa tidligt udvokset og mindre regelret i Formerne. Benbygningen er grovere, Brystet mindre vidt og Hovedet fladere. Skjønt disse Mangler kun ere lidet fremtredende, blive de dog merkbare ved Sammenligning med Dishleyerne, som derfor bleve anvendte til at fjerne dem. Blans- dingen med Dishleyblod bragte Cotswoldsfaaret til at udvikle sig hurtigere, formindskede Benmassen

og gav Fordelen større Udvikling. Ulden blev lidet fortere, men dette, sagde man, havde lidet at be- tyde. Krydsningsraseriet var da paa sit Høieste, en 70 Aar tilbage. Snart kom man dog efter, at man havde tabt i Herdethed ligesaa meget, som man havde vundet ved den tidlige Udvikling, og forstandige Opdrettere opkastede det Spørgsmaal, om det ikke skulde vere klogere og sikrere at for- bedre deres Faarehjørder ved noie Udvalg i selve Hjørden. Det var Begyndelsen til et Omslag. Først viste man sig meget forsigtig med Kryds- ninger, og tilsidst optog man Indavl i sin Helhed. Indavlen, der stemmer mere med Naturen, har allerede bragt skønne Resultater. Herom overbe- vises man let ved at besøge det engelske Landbo- selfstabs Udstillinger, iser i de vestlige Landskaber. Ved Skuet i Gloucester 1853 var en Mengde Cotswoldsfaar udstillede, som forbausede den Frem- mede, der ikke var vant til de store engelske Racen.

De udfillede Cotswoldsdyr vare sande Fædtbyrer. Paa Bagparten var det umuligt at sole, ja endog at tro, at der var Benstelet skjult under de Fædtmasjer, som hang ned bag nesten til Haseledet. Denne Egenkab at anfætte Fædt paa Laarene, saa de se ud som Skinker, er seregen for Cotswoldsracen. Noget lignende, men i langt mindre Stil har ogsaa Romney-Marstracen. Paa Cotswoldsfaaret veier Fjerdingen omkring 30 \mathcal{L} . Paa Hovedet danner Ulden en Duff. Ulden er forresten meget blød, er noget over 7 Tommer lang og veier omkring 8 \mathcal{L} .

Dette var den første Gruppe, Languldsfaarene, der ogsaa med et sandere Navn kan kaldes Slagterracerne, da de bedre af dem formelig ere levende Verkslede, hvori Plantestoffene indføres og omdannes til dyriske Stoffe, navnlig til Fædt. Denne kemiske Operation er fordelagtig for Landmanden, som med Tilfredshed ser sit Gæs og sin Turnips hurtigen omdannet til store Kvanta Slagtefjød, men den svarer ikke Regning for sidste Kjøber, som med Grund beklager sig over, at han paa sit Bord kun faar usmageligt Kjød, hvori Fædet ikke er tilstrækkeligt blandet med Kjødet. Det er ogsaa en stor Feil hos de egentlige Slagterracer, at de ophaabe Fædt kun paa enkelte bestemte Legemsdele. Om Cotswoldsfaaret have vi i saa Henseende allerede talt. Paa andre Racer samler Fædet sig alene omkring Nyrerne eller om Indvoldene, eller ogsaa langsmed Ryggen eller paa Siderne. Nogle Dyr anses ikke for slagteferdige, førend de ere aldeles indhyllede i et tykt Harniss af Fædt. (Fortsættes.)

Lidt om Kreaturstel.

Hr. Redaktør.

Bed forleden Dag at gjenneblade Ugeskrift for norske Landmænd for 1858, traf jeg paa det Brev jeg skrev Dem til angaaende mit Kreaturstel. Jeg anfører deri, at jeg bruger at give mine Kjør sit Foder 5 Gange daglig. Forrige Vinter brugte jeg imidlertid en anden Maade, og for det Tilfælde, at Nogen skulde have taget Notits af min Meddelelse og fulgt mit Exempel, vil jeg ikke undlade at underrette Dem om den gjorte Forandring og hvorvidt jeg var tilfreds med den, og tror at kunne anbefale den.

Marshagen til Forandringen var, at jeg i Uviserne læste en Beretning fra Hr. Wiel ved Frederikshald om hans Fodringsmaade; dette i Forening med hvad jeg hørte fortælle om Schweizerens Fodring var det, som bevægede mig til et Forsøg i lignende Retning.

Efter de nævnte Forbilleder begyndte jeg derpaa, da jeg satte Ind om Hosten 1858 at give 3 Gange daglig. Jeg var saa meget tilboieligere til at antage Rigtigheden af at give Kreaturerne færre Gange om Dagen, som jeg havde lagt Mærke til de foregaaende Vintre, da jeg brugte 5 Ganges Fodring, at Kjørene ikke viste nogen særdeles Madlyst, naar Fodringsstunden kom. Jeg fandt

dem endnu som oftest liggende og orte. Det forstaa sig, naar Budejen begyndte at ruske i Høet, saa reiste de sig, og spiste, hvad de fik med god Appetit, men jeg fandt det dog ganske rimeligt, at de under en længere Hviletid vilde fordøje Mæden bedre, og saaledes ogsaa have bedre af den, hvilket igjen vilde komme mig tilgode. Dette fastfæstede sig ogsaa snart, efterat jeg begyndte at fodre hver 6te Time istedetfor hver 3die eller 4de Time. Imod den Tid Fodringen skulde begynde, reiste Kreaturerne sig og lagde tydeligt for Dagen, at de vare „loine“ paa Mæden, ja, de mere aalædte vare hel utaalmodige inden de fik sin Portion.

Fremgangsmaaden ved Fodringen var denne: Kl. 6 om Morgenen begyndte Frokosten at serveres; jeg siger begyndte, thi det varede mindst 2 Timer inden Maaltidet var endt. Først blev der givet Sorpe (iblodilagt Haffelse), ikke meget om Gangen, men alt medens Budejen var hysselfat med at rengjøre Fjuset og at vandle (vifte) Høet til Efterretten, gav hun smaa Gifter efterhvert som det Givne blev spist. Hermed medgik over en Time; saa kom 2den Ret, Høet, naar Sorpen ikke længere smagte, ogsaa i smaa Gifter, medens Meltingen foregik. Henved Kl. 8 var denne særdegs og Melten blev baaret ind, men efter at denne var silt, gif Budejen atter ud i Fjuset for at se, om Nogen ønskede mere. Alle Kjør spise naturligvis ikke ligemeget og derefter maa Budejen indrette sine Gifter; Somme have en saa vidunderlig god Appetit, at de synes aldrig at blive mætt, men tilfist have nu ogsaa de faaet sin Bekomst, og henved Kl. 9 var de Fleste gaaet til Hvile, ialfald orte de Alle af al Magt og syntes meget tilfreds. Vand fik de saameget de vilde have imod Slutningen af Maaltidet.

Kl. 12 spistes til Middag. Retterne vare de samme og Fremgangsmaaden den samme. Appetiten upaafølgelig. Hviletiden syntes ikke at være for lang, thi ikke Alle havde reist sig, naar Budejen kom ud. Kl. 6 gaves til Aftens samme Traktament. Vand hver Gang som om Morgenen. Af Hø spiste de paa denne Maade $\frac{1}{2}$ Bog daglig. Jeg fandt, at Kreaturerne trivedes særdeles godt og mættede mere end for ved dette Stel. Om jeg havde vedblevet længere med Gaardsbrug, vilde jeg upaatvivlelig have ladet mine Kreaturer stelle paa denne Maade.

Jeg havde den bedste Anledning tvaar, efter at de Folk, som havde kjøbt min Gaard, havde overtaget Bruget, til at anfille Sammenligninger mellem mit Stel og det almindelige Bondestel paa den Kant af Landet. Jeg havde gjort Kjøberen noie bekendt med min Brugsmaade ialmindelighed og mit Kreaturstel isærdeleshed. Hans Kone havde opholdt sig hos os en Uges Tid for, som det hed, „at lære“ hvorledes hun skulde „stille Kua“ paa min Vis. Jeg havde sagt dem, at dersom de vilde vente sig den Fordel, jeg havde havt af Mellesalget, maatte de ufravigelig vedblive mit Stel, ialfald indtil de havde lært et bedre at kjende. Jeg havde angivet som bestemte Forudsætninger for et heldigt Udfald: 1. Ikke at forøge Besætningen over den nærværende, nemlig 8 Kjør og 1

Hest. 2. Orden (Regelmæssighed) i Stellet. 3. Renlighed. 4. Saameget Foder, som Kua vil æde. 5. Ifte benytte Søer anderledes end at lase Sommerhavn til de Kjør, som ere tørre eller melke saa ubetydeligt, at de ikke betale Fodret. 6. Staldfodre de øvrige indtil de kan slippes paa Haaen, til hvilken Ende et bestemt Forde bør slaaes betimeligen, baade for at det ikke skal vare altfor længe inden Kreaturenne kunne slippes ud og for at Haaen kan blive desto bedre. Jeg pleiede idetbelegtaget at slaa i tidligste Lag, det vil sige, medens Kløveren endnu stod i Blomst og Karven netop var afblomstret. Ifi jeg end paa denne Maade noget mindre Ho, saa var det saameget bedre og mekydende, og Haaen saa meget rigere og varigere. 7. Aldrig tillade Kjørene at tage sig i Melken af Mangel paa Foder, thi engang tabt er det ikke en let Sag at faa den tilbage igjen, det vil sige, bringe Koen tilbage til det gamle Maal. Til denne Ende jagtog jeg, saa snart Hauntingen begyndte at blive knappere, at give Noget inde Morgen og Aften, dels Biffehavre, dels Potetesgræs, og naar dette var sluppet op — Ho. Endelig tilladende jeg at sætte ind, naar Veiret var stygt, og overalt ikke at lade Kjørene gaa længere ude om Hosten, end de fandt nogenlunde tilstrækkelig Fode. 8. At vedblive at melke Karet rundt 3 Gange daglig, saaledes som jeg havde gjort og som jeg havde Bished for, var fordelagtigt, ialfald gav det mere Fløde.

Med Haand og Mund lovede Bedkommende at iagttage disse Regler, hvilket aabenbart var i deres egen Interesse. Men ogsaa mig var det om at gjøre, at de bleve fulgte, thi jeg var temmelig sikker paa at kun ved Befølgelsen af mine Regler vilde Udbyttet af Kreaturenne blive som af mig opgivet, og blev det mindre, forudsaa jeg det vilde komme til at hedde, at min Opgave var urigtig, hvilket altid vilde lede til Slutninger, som ikke vilde være behagelige for mig, hvorvel de vare falske.

Den 14de April afleverede jeg Gaarden og Besætningen, der fulgte med i Kjøbet, og det var en temmelig god Besætning; jeg havde imidlertid gjort Alt, hvad der stod i min Magt, for at gjøre den god. Jeg havde seet Kjør, som dengang jeg kjøbte dem, ikke vare synderlig rare, stadigen at forbedres. Man havde solgt mig Kjør med det udtrykkelige Forord, at de vare ganske maadelige; men jeg kjøbte dem alligevel, thi de vare nybare just som jeg slap paa Haaen, og jeg sluttede altsaa, at de vilde betale sig paa det nærmeste, om de ogsaa ikke melkede mere end 6 Potter om Dagen, og da jeg havde temmelig billigt Indkjøb, kunde jeg slagte dem, naar jeg satte ind. Men da det kom til Stykket viste det sig, at man havde gjort Kjørene Uret. De melkede upaaklageligt paa min gode Haa, og melkede altfor meget, da Slagte-tiden kom, til at der kunde blive Tale om at slagte dem. Jeg havde især 2 Kjør, som, efter hvad man paa de Kanter var vant til, maatte kaldes ualmindelig gode. Begge melkede 10 Potter om Dagen, naar de vare paa sit Høieste, hvilket vel ikke er meget paa andre Kanter af Landet, men der

ansaaes for ualmindeligt, og saa melkede de jævnt indtil 3—4 Uger, før de skulde kalve, og Jevnen trækker. 2000 Potter om Karet var Udbyttet. Efter Udseendet tror jeg neppe Noget vilde ansætte dem for gode. Den Ene nedstammede fra en Nordlandsko. Den var, hvad man kalder skarp; med en fin, sort glindsende Hud, af en ferm Holdning og et heftigt Gemyt. Den Anden havde jeg selv lagt til. Det var imod Regelen, thi hvor man har en fordelagtig Affætning for Melken, svarer det ikke Regning at lægge til Kjør selv, især med en saa liden Besætning, som jeg havde. Denne gang blev jeg imidlertid overrumplet; man bragte Kalven lige ind i Stuen til mig, og jeg har ondt for at modstaa en vakker Kaly, derfor undgik jeg gjerne at se Kalvene, men lod dem slagte efter nogle Dages Forløb. Den omtalte Kaly var under en ret god Ko, med endnu bedre Mærker; af en god Skabning, fin Hud og et overmaade fromt Gemyt. Faderen var en Tyr af hollandsk Race. Datteren lignede slet ikke Moderen, hverken af Skabning eller Gemyt. Hun var mere styg end vakker, langbent, skarp og alt Andet end from, det Sidste maaske en Folge af en forfjert Opdragelse; hun var et forfjælet Barn; Dyrenes Born bør behandles som Menneskenes; der er ingen Forskjel paa dem. Nu, „Jula“ (hun var født 1ste Juledag) vorte op og trivedes godt, men fordrede dygtig Mad. Mere end en Gang angrede jeg paa, at jeg havde ladet mig overrumple, thi det var en styg Kaly og lovede ikke at blive hverken en vakker eller god Ko. Ja, jeg var engang næsten bestemt paa at slagte den, men saa syntes jeg nu det var for galt det ogsaa. Saa kostbar som den var. Man fik da se Tiden an til den blev Ko, og en god Ko blev den og gjorde saaledes alle mine Spaadomme til Skamme. Den havde et ubetydeligt Jur, men Melk havde den alligevel, hvor den nu havde den henne. Jeg stod ofte og saa paa den blive melket; fuld blev Strippen, uagtet Juret forlænge siden var tomt at se til. Den blev ved at melke og ikke saa lidt endda lige til 14 Dage før den skulde bære 2den Gang. Jeg spaaede atter: anden Gang vilde den blive rent elendig, mente jeg, thi det er gjerne Tilfældet, at Kjør med 2den Kaly er daarligere, men tager sig op igjen 3die Gang. Atter gjorde „Jula“ mine Spaadomme til Skamme. Hun begyndte paa en Frist at melke og blev ved uafbrudt til nogle Uger før hun skulde bære 3die Gang. Og hun fortsatte som hun havde begyndt. Men Mad vilde hun have dygtigt af, og sint var hun, inden hun var bleven forsynt; fræsen var hun ikke; men van paa Folk var hun. Det var med Nød og neppe og ikke uden svært Spektakel, at man fik hende melket, naar tilfældigvis en enkelt Gang Budejen, der havde opdraget hende, ikke var tilstede. Mærkelig nok var „Svartsi,“ den fortomtalte Ko og „Jula,“ intime Venner, medens de Begge vare en Stræk for alle de Andre.

Men jeg trækker nok en vel stærk Berel paa deres Taalmodighed, Hr. Redaktør, ved min lange „Kuhistorie.“ Er De imidlertid en Dyreven talmindelighed og en Kruen isærdeleshed, saa vil De

forstaa den Interesse, hvormed jeg omtaler disse Dyr, der gave mig mere Stof til Eftertanke og Betragtninger, end Menneskene ofte gjøre.

Det var, som sagt, den 14de April, jeg overleverede Gaarden og Besætningen, men jeg blev boende der til i Begyndelsen af Juni, og havde saaledes Anledning til at se, hvorledes Tingene gikstede sig.

Allerede den første Dag omskyrtes Grundvolden for mit Stel: Besætningens Størrelse. De Nykomne bragte med sig 3 Kjør og 1 Hest. 2 Heste og 11 Kjør skulde altsaa nu fremfødes med, hvad jeg havde bestemt for 1 Hest og 8 Kjør. Følgerne viste sig ogsaa da det led paa: der maatte knibes.

Jeg havde nu Anledning til at sammenligne mine Kjør med Kjør fodret paa almindelig Bondesvis. De 3 nykomne Kjør var Alle nybære; alligevel mældte de ikke mere end 4 af mine, der alle vare dels sommerbære, dels tidligt høstbære; men de var ogsaa i en ynkelig Forfaining, bare Skind og Ben, og det uagtet Manden havde havt Hø og Halm nok, det første rigtig nok af en meget daarlig Kvalitet, noget smaat, kraftesløst Myrhy. De tog temmelig snart Hulb ved det gode Hø og den forholdsvis rige Fodring, de nu fik, men det var ikke at vente, de baade skulde melke og lægge paa Huldet.

Dernæst komme vi til den af mig anbefalede Regelmæssighed i Fodringen. Den blev meget snart til fuldstændig Uregelmæssighed. Snart foresov man sig om Morgenen, snart havde man ikke Tid til det bestemte Klokket, men gik ud i Hjøset en Time tidligere eller senere; saa for man ud og ind i Hjøset paa den Tid, da Creaturene skulde hvile, i hvilken Tid jeg strængeligen havde forbudt at uro dem. Saa var det forsømt at skjære Haffelse, saaledes at der et Par Dage gaves blot Hø. Endelig blev det nu slet ikke tagtaget at meddele Fodret i smaa Gifter, dertil havde man ikke Tid. Det er saa letvindt at kaste et helt Fange Hø medengang til Kua, saa er man kvit Tingen; om Kua baser Halvparten under sig og saaledes ikke blir halvmæt, det blir dens Sag!

Nu, Følgerne udeblev heller ikke. I kortere Tid end 14 Dage havde mine Kjør minket betydeligt i Melken. Maalingen af Melken er et sikkert Barometer for Stellet. Jeg var altid vis paa, at en eller anden Forsømmelse havde fundet Sted, naar der viste sig Differentse ved Maalingen, og anstillede Undersøgelser godtgjorde Rigtigheden. Jeg kan ikke noksom anbefale Landmanden at maale Melken regelmæssig og holde Bog over den baade for Besætningen ialmindelighed og hver enkelt Ko isærveleshed. Han sættes der ved istand til baade at kontrollere Kjorene og Budejen — og sig selv med, forsaavidt han ikke har stillet sin Foderbeholdning til Budejens uindstrænkede Raadighed, hvilket vil være det Klogeste, hvis han er saa heldig at have en dygtig og samvittighedsfuld Budeje. Mit bestandige Omkøb var: bare giv paa, mens de vil ha'; men saaledes at Intet spildes. Og jeg befandt mig vel derved; jeg vidste saa temmelig nøie, hvormeget

Hø og Halm jeg havde, saa jeg Intet vovebe ved at give Budejen saa stor Raadighed, især min brave Dava (fra Møllebostad i Sunelven), en ægte Budeje, som elskede Creaturene og lønnes med deres Gjenfærlighed. Medens jeg taler om Dava, maa jeg bemærke, hvor stor Forskjel der er paa Melkingen og hvor Saa der er som kan melke ordentlig. Det er slet ikke det samme, hvorledes Melken kommer i Strippen, enten langsomt eller hurtigt, og det er heller ikke det samme for Roen, om den blir trukket i Patterne et Kvarters Tid mere eller mindre. Dava kunde melke, hun. Det var saa Melken fossed i Strippen, og ud af Juret kom den til sidste Draabe. Det var en Fornøielse at se paa.

Jeg sagde nylig, at Intet af Fodret maa gaa tilspilde. Folk, som saa min Gjødseldyng, rystede imidlertid paa Hovedet og mente, at Meget gik tilspilde, thi der var megen Halm iblandt Gjødselen. Men den Halm de saa, var ikke spildt; den havde tjent til et blødt Leie for Kjorene, og derpaa ligget et Dogn i Kenden bag dem og trukket i sig den flydende Gjødning. Saaledes fauset og blandet med Gjødselen gjæredes den snart, og naar jeg hjorte denne ud, var der ikke Spor af Halm. Folk mente det lønede sig bedre at sælge den Halm, jeg havde tilovers, men jeg var af en anden Mening. Jeg tror jeg paa min Maade havde mere end 12 $\frac{1}{2}$ Bogen for den.

Christiania i Januar 1860.

Anthony Bang.

Behandling af Melkekvæg i Narene 1854—56.

(Uddrag af en Afhandling af E. Horsfall i det engelske Agerdyrkningsforenings Journal, 1856, 1ste Del.)

(Slutning fra No. 3).

Skjønt der ofte er diskutert om Kreaturfødning, er den ikke mindre vigtige Gren, Meierihold, hidtil bleven forholdsvis forsømt. Jeg søger derfor at henlede Opmærksomheden paa Betragtninger, som ere opstaaede af Jagttagelser i min egen Praxis, vedrørende Chemi og Physiologi eller med andre Ord, Fodringsvidenskab; at jeg søger Hjælp af dens Vejledning, vil være aabenbart, og jeg betænker mig ikke ved at tilstaa, at jeg, foruden Tilfredsstillelsen af bedre at forstaa min Gjerning, tilsidst har draget større Fordel af Undersøgelsen af Fodringsmidlernes kemiske Sammensætning, end af Andres Fodringsforsøg, der ere komne til min Kundskab.

Paa et Punkt i min Praxis lægger jeg særlig Vægt, det er paa Vedligeholdelsen af mine Kjors Hulb, naar de give megen Melk. Ved et Tilskud af Bønnemel i Forhold til den større Melkeydelse kan jeg forebygge alt Tab i Hulb hos dem, der give 19—21 Potter daglig, medens jeg bestandig forbedrer Huldet hos dem, der give et ringere Udbytte, naar de ellers ere sunde.

Naar vi tage i Betænkning, hvor tilboiellig Koen er til at anvende sit Foder snarere til Melken end til sit eget Ophold, synes det rimeligt at antage, at Melken af en Ko, der lægger paa sig, ikke vil lide Mangel paa Stof eller Smør.

Jeg har berørt Bønnemelets Indflydelse paa at forøge Smørmængden; jeg erfarer ogsaa fra opmærksomme Kvægholdere, der malte deres egne Kjør og bringe Smørret til Markedet, at deres Kurve aldrig ere saa godt fyldte, som naar deres Kjør fodres paa grøn Kløver, der i tør Tilstand er næsten ligesaa rig paa Eggehvibestof som Bønner; jeg har ogsaa hørt, at Kjør paa grøn Raps give Mælk, der er rig paa Smør. Heraf maa vi antage, at Eggehvibestof er den vigtigste Bestanddel i Foderet til Melkekjør, og at en utilstrækkelig Forsyning heraf strax vil indvirke paa Dyrenes Hulb og medføre, at deres Mælk bliver mindre fed.

Jeg er ganske vis paa, at man kan forøge Smørmængden i Melken mere end Mængden af Stof eller andre faste Dele. Flere, som have adopteret min Fodringsmaade ved at give Rapsfager istedetfor Bønner, have strax faaet en federe Mælk. Mr. Garnett i Glitheroe, som efter en stor Maalestok har brugt Bønnemel som Hjælpesoder til Melkekjør om Vinteren, fortæller mig, at naar han gav Rapsfager istedetfor, mærkede hans Meieresse strax Forandringen, uden at være underrettet herom, paa Melkens større Fedme. Mr. Garnett har ogsaa brugt Vinfager i samme Kvantitet, men hans Folk foretrakke Rapsfager.

De vegetabiliske Olier høre til 2 distinkte Klasser: de tørrende, som Hørfrøolien, og de ikke-tørrende som Rapsolien. De bestaa af 2 beslægtede Stoffer, Margerin og Olein; sandsynligvis ville de afvige med Hensyn til Forholdet mellem disse, men i hvilket Forhold har jeg ikke kunnet faa Oplysning om. Stjont Agrifulturkemikerne, saavidt jeg ved, ingen Forstjæl gjøre mellem disse 2 Klasser Olie, bruges de dog i Medicinen i forskjellige Maaned.

Olein i Olien er bekjendt for at være lettere fordøielig og mere anvendelig som Nandebættelsesmiddel, end Margerin, en Egenkab, hvoraf dets Brug i Medicinen maa forklares. Undersøge vi det dyriske Fedt, Talg o. s. v., bestaar dette næsten aldeles af den faste Klasse, Stearin eller Margerin, der meget ligner eller er identisk med Margerinen i Planter, medens Smør bestaar af Olein og Margerin, der indbefatter begge de beslægtede Stoffer, der findes i vegetabiliske Olier.

Det synes værd at bemærke, at en Ko kan give meget mere Smør, end den kan lægge paa sig af fast Fedt; i mangfoldige Tilfælde giver en Ko næsten 2 Pbd. Smør om Dagen eller $12\frac{2}{3}$ Pbd. om Ugen, medens den rimeligvis kun sjelden vil lægge den halve Mængde Fedt paa sig. Dersom en Ko tillægger i Vægt $14\frac{1}{2}$ Pbd. om Ugen, og man regner $6\frac{1}{3}$ Pbd. for Fedt, bliver der blot $8\frac{1}{3}$ Pbd. tilbage til Kjøb, eller med Fradrag af Fugtighed, $2\frac{2}{3}$ om Ugen, altsaa ca. $12\frac{1}{3}$ Pbd. for Fabrin daglig.

Smøranalyserne vise et meget afværende For-

hold mellem Olein og Margerin. Om Sommeren indeholder Smør sædvanlig 60 pCt. Olein og 40 pCt. Margerin, medens det om Vinteren omvendt indeholder 40 pCt. Olein og 60 pCt. Margerin. Paa almindeligt Foder er Smørmængden om Vinteren betydeligt ringere; det sædvanlige Foder for Melkekjør om Vinteren er Halm med Turnips eller Runkelroer, Hø alene eller Hø med Runkelroer. Undersøge vi disse Fodringsmidler, finde vi, at de have forholdsvis Mangel paa Olie, eller paa Stivelse, Sukker etc. Naar en Ko fortærer 25 Pbd. om Dagen, hvad der rimeligvis er mere end man i Regelen kan faa den til at æde, vil det som tørt Stof svare til 90 Pbd. ungt Græs, der ogsaa vil tilfredsstille en Ko. At 90 Pbd. ungt Græs vil give mere Smør, vil neppe Noget drage i Tvivl. De 25 Pbd. Hø ville indeholde ligesaa meget Eggehvibestof og Olie, som 90 Pbd. Græs, men i Mængden af Stivelse, Sukker ic. er der en kjendelig Forstjæl. Under Plantens Væxt omdannes Stivelse og Sukker til Træfibre, i hvilken Form de neppe ere fordøielige eller brugbare for Nandebættet. Det synes derfor ikke urimeligt, at en Ko, der fodres paa bart Hø, vil forbruge en Del Olein til Nandebættet og give mindre og oleinfattigere Smør.

Vi antage, at Sommersmør indeholder af Olein

60 pCt.

af Margerin 40 —

100 pCt.

Naar nu Koen forbruger af Olein . 36 —

vil Smørmængden reduceres fra 100 til 64 pCt.

og Forholdet vilde blive for Olein . 40 —

— — — = Margerin 60 —

100 pCt.

Giver man Turnips eller Runkelroer tillige med Hø, vil Koen fortære mindre Hø; man giver derved et Foder, der er rigere paa Sukker ic., men er fattigere paa Olie. Begge disse Fodringsmidler indeholde i de Mængder, en Ko kan fortære, for lidt Eggehvibestof til at vedligeholde Dyrets Hulb, naar det skal mælte fuldstændigt. Man maa, for at opnaa dette, tage sin Tilflugt til kunstige eller koncentrerede Fodringsmidler, der ere rige paa Eggehvibestof.

Man kan ikke vel vente eller ønske, at praktiske Landmænd skulle beskæftige sig med kemiske Undersøgelser; dette er mere Videnskabsmandens Sag. Dog synes følgende simple Forsøg værd at omtale. Jeg har ofte om Vinteren faaet Smørprover fra min nærmeste Nabo; anbragte jeg dette Smør tilligemed et ligesaa stort Stykke af mit eget tørt op til en Ild, saa smelte det mit eget ganske anderledes hurtigt, — hvad der ikke er en upaalidelig Prøve paa en større Mængde Olein.

Som bekjendt er Græsgangenes smørproducerende Evne meget afværende, hvad man dog, saavidt jeg ved, ikke kan tilfredsstillende forklare. Naar Kjøerne gaa løse paa Marken, vil man se dem udføge deres Foder; ogsaa paa Stalden ville de lede ud i Foderet. Jeg giver alle mine Kjør Rapsfager i Blandingsfoder, og faar dem til at æde den fornødne Mængde; dog ville nogle først

udsøge Rapskagerne og æde dem rent op, medens andre vrage dem til sidst, og endda levne Stykker i Truget. To Alderneytjør, de eneste jeg hidtil har havt af den Slags, der er vel bekjendt for sine smorproducerende Egenheder, ynde meget Rapskagerne og levne aldrig en Bid. Mon disse Dyr ikke af Instinkt udsøge det Foder, der passer bedst for deres Fornødenheder og Anlæg? I saa Fald maa det være af største Vigtighed for Meieriholderen at erholde Kundskab om de Egenheder ved Foderet, der bedst passer for hans Diemed, især medens Dyrene ere paa Stald, hvor de have saaleden Leilighed til at gjøre Udvalg.

Indlandet.

Christiania. Hs. Maj. Kongen har fra Tid til anden været besværet af rheumatiske Smertter paa Grund af et Stød, som han erholdt ved en Ridesetur forrige Sommer. Efterat disse Smertter ere tiltagne, og der ogsaa er kommet nogen Hævelse til, er Nødvendighed indtil videre bleven nødvendig. Ingen Feber findes, og Sovn og Madlyst ere gode.

— Storthinget forfattede i Lørdags med 70 St. Amtmand Sibberns Forslag betreffende Undersøgelse angaaende Hensigtsmæssigheden af at anvende de til Jernbaneanlægget mellem Trondhjem og Støren bevilgede Midler til Belanlæg i søndre Trondhjems Amt. — Følgende Beslutning til Forandring i Sporskeloven blev henlagt: „For at forkynde Judkaldelser til Forligelseskommissionen, Stevninger, Retshandlinger, Op- og Udsigeller, Beskikkelser eller andre Udfærdigelses tilkomne Stevnevidnerne i Ladestederne den samme Betaling, som for Stevnevidner i Kjøbstæderne i deslige Tilfælde er bestemt.

Hs. Maj. Kongen lod paa Høifalig Kong Carl Johans Fødselsdag tilstille Christiania Undersøttelseselskabet 100 Spd. forat anvende paa sædvanlig Maade til Uddeling af Brænde og Klædningsstykker blandt Husarme her i Byen.

Hs. Maj. Kongen har under 19de Januar d. A. naadigt behaget at befale, at Hs. lgl. Høi-hed Prinds Dskar Carl August skal ansættes som overtallig Jæger ved den gevorbne Eskadron af alers-hussiske ridende Jægerkorps.

Den 23de behandledes i Ddelsthinget Kirkekommissionens Indstilling angaaende Dverretsforsøger Vinjes Forslag til Optragelse af Oldnorst blandt Arstiumskagene. Kommissionen havde indstillet Forslaget til Ikketilfald. Dverrelærer Steen foreslog følgende Lov: „§ 1. I de offentlige lærde Skoler skal der fra den Tid, Kongen nærmere bestemmer, gives Eleverne Anledning til at erholde Undervisning i Oldnorst. § 2. Fra 1863 kunne Dimittendere ved Examen artium forlange sig examinere i Oldnorst, og bliver Karakteren derfor at medregne Hovedkarakteren.“ Dette Forslag bifaldtes med 58 mod 24 St.

Storthinget beslattede den 25de paa Forslag af Præsidenten enstemmig at udsætte Valget paa en Deputation til at overvære deres Majestæters Krøning i Sverige den 3die Mai, indtil dette Valg

kunde foretages i Forbindelse med Valget af Deputationen til at overvære deres Majestæters Krøning i Trondhjem, der ifølge Telegrafmelding til det den 23de d. M. afholdte Statsraad vil foregaa den 5te August.

I Ddelsthinget fattedes efter Indstilling fra Næringskommissionen følgende enstemmige Beslutning: „Naar og forsaavidt Afgift af Malttilvirkning erlægges efter Vægt, maa det til Maltning bestemte Korn ikke sættes i Støb, forinden det i Kontrollørens Nærværelse er bleven veiet. Under Beskætningen efter Vægt skulle de Bestemmelser, som indeholdes i Lovven om Tilvirkning af Malt af 12te Oktober 1857 §§ 15, 16 og 18 bringes til Anvendelse paa den Maade, at af Korn et hundrede og otti Pund regnes lige med en Tønde. De til Veiningen fornødne Redskaber leveres af Malteriet.“

I Ddelsthinget behandledes den 24de Justitskommissionens Indstilling om Ophævelse af det tvungne Pasvæsen. Minoritetens Indstilling, der gik ud paa, at Ophævelsen ogsaa skulde gjælde for dem, der reiste til Udlandet, bifaldtes mod 20 St. Ligeledes bifaldtes et Forslag af Grave, gaende ud paa Ophævelsen af de gjældende Lovbud om Anmeldelse til Politiet af de Reisende eller Indflyttere, der maatte indfinde sig i By eller Ladested.

— Ifølge Telegrammer angaaende Vaarsildsiftet fra Skudsnæs og Kallevaag af respektive 24de og 22de Januar, var Siftet da begyndt paa førstnævnte Kant ved Nodværs Nordside, idet 6 Laase vare stængte. — Troisiftet ud for Kallevaag var ubetydeligt, indtil Dato neppe 3000 Tr., da Silken stod langt ude fra Land og Veiret var til Hindrer for Trækningen. — Ved Battalden har man i de sidste Dage set Hval og Fugl, men ikke sporet nogen Sild. Almuen fra Bergensfjorden var ankomme til Kinn.

— Sildeisfallet i Fjorden om Skagn, Vardalen og Jnderøen skal ifølge „N. T. A.“ staa godt til, idet Silken tilbørlig staa saar tæt, at den kan øses op med Hov eller Neflar, ja det siges endog, at Somme skal have ondt for at ro gjennem Stimen. Silken skal tillige være af en god Kvalitet.

— Bornekopperne have i disse Dage begyndt at vase her i Byen; saavel ældre som yngre Personer ere angrebne af dem.

— Ifølge Morgenbladet er Bygmester Vinneballe kommen tilbage fra Kjøbenhavn, hvor han paa Storthingskommissionens Vegne har konfereret med Professor Christian Hansen angaaende nogle Forandringer i de af denne fremsendte Tegninger til en ny Storthingsbygning. Nye Tegninger overensstemmende med Kommissionens Forslag skal kunne ventes herop fra Arkitekten om en korten Dages Tid.

— Den 29de Decbr. sidstleden, omtrent Kl. 10 Aften, blev en Tjenestepige overfaldt med Skjaldbord og et stærkt Slag i Panden af en beruset Smedsvend, idet hun i Følge med Datteren i det Hus, hvor hun tjente, var ifærd med at ringe paa Porten til et Hus i Lille Grændsegaden. Smedsvenden tilligemed hans Kammerat løb sin Vej og tænkte formodentlig at kunne undgaa Straf for sin Ugjerning; men heldigvis havde der i Portrummet ligoverfor staaet en Mand, som formedelsk Mærket et havde

kunnet sees fra Gaden, men som havde iagttaget Alt, hvad der var passeret. Denne Mand sprang nu strax ud paa Gaden og indhentede og paagreb Smedsvenden, hvem han overleverede til en tilstedekomende Konstabel. Den Paagrebnne gjorde vold som Modstand mod Konstabelen, og hans Kammerat, den anden Smedsvend, tilfoiede Konstablen et Slag over Armen forat faa ham til at slippe, men det lykkedes ikke. Begge blev arresterede og tilsamte, den Forstnævnte 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, den Anden 20 Dages lige Fængsel.

I Trysilb er stiftet den første Frimenighed her i Landet, som vil bekfende sig til den evangelisk-lutherske Lære. De have ordnet sig i et Samfund og valgt sin Forstander.

Udlandet.

Danmark. I Kjøbenhavn har der siden Nytaar vist sig nogen Gjæring mellem Pøbelen, hvilket har havt en Mængde Gadeoptøier til Følge. Mandag og Onsdag den 9de og 10de blev Rørligheden især alvorlig forstyrret af talrige Hobe, der dels paa Slotspladsen, dels udenfor Udenrigsministerens Bolig og Hovedvaarten gjorde sig skyldige i forskjellige Uordener. Politiet, der skulde tilveiebringe Orden og holde Styr paa Uroflisterne, maatte gaa i Kamp mod Mængden, og en Afsten blev endogsaa en Politibekjent alvorlig mishandlet. Sidenefter har der været nogenlunde stille; men af Bladene sees, at navnløse Breve have været meddelte, som indkaldte Folk til Møde en Afsten forat foretage en større Demonstration. Smudspressen har været ivrigt beskæftiget med at ophidse Stemningen. Politiet har tilsidt maattet træffe Foranstaltninger til at møde Uroflisterne paa en eftertrykkelig Maade, og dette har foranlediget Anker i Bladene over, at Politiet har opført sig med Voldsomhed og Raahed mod rolige Borgere. Flere Personer ere blevne arresterede.

Narsagen til disse Uroligheder, hvori Folk af den bedre Stand ogsaa have taget Del, søges dels i Misfornoielsen med Grevinde Danner og hendes Kreaturer, dels i Ministereskiftet og dels i Forbitvelsen over den, som det sagdes, brutale Maade, hvorpaa Politiet Nytaarsaften behandlede Folkesværmen. Men en Artikel i „Fædrelandet“ tyder hen paa, at Misfornoielsen ialfald paa flere Hold maa have vendt sig mod Kongen personlig, og at der har begyndt at røre sig et Dnske om, at han skal frasige sig Tronen. De senere Efterretninger bringe imidlertid Intet om disse Uroligheder.

England. Der paastaas, at England og Preussen have givet sit Bisald til Savoyens Overgivelse til Frankrig.

I sin Trontale erklærede Dronning Victoria, at hendes Regjering havde stillet som Betingelse for en Kongres, at Italienerne skulde have frit Valg af Regjeringen og beholde deres Forfatning. Kongressen var nu udsat paa ubestemt Tid. Under enhver Omstændighed bestræbte Regjeringen sig forat hindre Indblanding af fremmed Raabenmagt. Hun haaber, at Spørgsmaalet vil blive ordnet paa en fredelig Maade. Der var indledet Underhandlinger

med Frankrige om en Handelsstraktat; den bestaaende Alliance vilde derved end mere befestes. Forslag til en Parlamentsreform paa et bedre Grundlag vilde blive Parlamentet forelagt.

— Ifølge „Patrie“ indeholder den mellem England og Frankrig afsluttede Handelsstraktat følgende Bestemmelser: „De franske Vine skulle i England betale 28 pCt. istedetfor tidligere 150 pCt. Naa Silke skal være toldfri. — Frankrig nedsetter Tolden paa engelsk Jern til 7 Brands pr. 100 Kilogrammer. Linned- og Bomuldsvarer skulle høist betale en Told af 30 pCt. — For Englands Tilkomme træder Traktaten i Kraft fra dens Offentliggjørelse; for Frankrigs Vedkommende i Løbet af Aaret 1861.

— Blandt de allerede omtalte Punkter i den mellem England og Frankrig afsluttede Handelsstraktat nævner „Spectator“ følgende: Det engelske og franske Flags Ligeberettigelse; Ophævelsen af Tonafgiften, som England hæver af franske Skibe; Tilfagn om, at Stenkul-Udførslen ikke belastes med nogen Told, og at Tariffrevisjoner skulle foretages. — Ifølge et Nygte skal ogsaa et Arrangement i det mellem England og Frankrig bestaaende Stridsspørgsmaal angaaende Retten til Fiskeri paa Newfoundland's Kyster være kommet istand.

I Irland fortsættes uafbrudt Agitationer til Gunst for Paven. Man er der yderlig forbitret paa den franske Kæiser.

Fra Bern telegraferedes den 17de ds. til Stockholmsbladene: Forbundsraadet har beslagnat et i Lugani udkommet Flyvebrev af Mazzini, der opfordrer til Revolution, samt udvist de Udlandinger, som udsprede det.

Østerrig. Fra Wien berettes, at Verona tilligemed Fæstningen Rayon er bleven erklæret i Besættingsstilstand.

Italien. Fra Rom skrives den 14de Jan., at der herskede en stor Gjæring blandt Befolkningen. Udførelser af Schweizertropper skulde være blevne angrebne, og i Macerata skulde en haardnakket Kamp have fundet Sted.

Spanien. Spanierne have bemægtiget sig Fæstningerne ved Tetuanfloden og haabe snart at blive istand til at angribe Fæstningen.

Gaardsbestyrerpost søges.

En Post som Gaardsbestyrer søges af en ugift Agronom, som i 1856 udgik fra Aftershus Amts Landbrugsskole med god Eksamen, og som siden snart i 4 Aar har bestyret en stor Egenbom 4 Mile fra Christiania til Cierens Tilfredshed.

Fra Malendals Benmølle ved Bergen leveres:

Svovelsyrede Ben a 4 § pr. \mathcal{R} .
 Dampede pulveriserede Do. a 3 § pr. \mathcal{R} .
 Do. finknuste Do. a 2 § pr. \mathcal{R} .
 Naa pulveriserede Do. a 3 § pr. \mathcal{R} .
 Do. finknuste Do. a 2 § pr. \mathcal{R} .

Fouquier & Christie.

Ægte peruanskt Guano i Sække paa omkring 160 P til 3 Spd. 16 P for 100 P .

Svovelsyrede Benpulveriserede do.
Finknuste do.
Grovnuste do.

fra Hr. S. Mallings
Benmølle til Fabrik-
priser: 4—3—2 og
1½ P pr. P .

Chilisalpeter til 6 P pr. P .

Nyt Græsfrø:

Schlesiske Rød-Kløver
Do. Hvid-Kløver
Missile-Kløver
Timothei

} til billige Priser

sælges af Joh. P. Olsen i Christiania.

Norsk Fiskeguano i Matter paa 2½ Centner sælges til den af Selskabet ansatte Pris 2 Spd. 60 for 100 P med Tillæg for Emballage 20 P pr. Matte ved Joh. P. Olsen i Christiania.

Tilfalg.

En Gaard i Sover Annex til Vestby, af Skjld omirent 12 Daler, med tilstrækkelig Havn og en særdeles fordelagtig beliggende Skov, der har været fredet i de sidste 15 a 16 Aar, samt Saug- og Møllebrug, der er beliggende i Lade- stebet Hølen. Til Gaarden, paa hvis Grund de fleste Huse i Hølen er beliggende, svares en Grund- leie af 200 Spd. aarlig samt 80 Aannedage — en Indtægt, som forøger sig Aar for Aar.

Dverretssagfører Salomonson,
Raadhusgaden No. 11.

Gaarden Nygaard i Nordby Annex til Naas, af Skjld 3 Daler 2 Ort 9 Skill., med tilstrækkelig Skov og Havn. Denne Eiendom, der berøres af den anlæggeses Chauvsee, ligger 2 Mil fra Christiania, ¼ Mil fra Bundefjorden, og vil saaledes vel passe som Løkke eller Volsgaard for en Bymand. Man henvende sig til

Dverretssagfører Salomonson.

Gaarden Lysdal i østre Vestby, af Skjld 3 Daler 3 Ort 5 Skill., beliggende ¼ Mil fra Hvidstenstranden, med værdierlig Skov, der afgiver aarlig Lidt tilsalg, god Havn, simple, men gode Huse og føder aarlig 10 Stykker Fæ, 6—8 Faar, sælges ved

Dverretssagfører Salomonson.

Gaarden Gjølstad i Vestby, beliggende i Nærheden af Hølen, af Skjld 3 Daler 1 Ort 16 Skill., føder aarlig 2 Heste, 8 a 10 Stykker Fæ og indeholder omtrent 200 Maal udmærket god Indmark, samt tilstrækkelig Skov og Have, sælges ved

Dverretssagfører Salomonson.

Gaarden Skjellerud i Froen, af Skjld 3 Daler 3 Ort 12 Skill., beliggende ved Enden af Bundefjorden, føder aarlig 3 Heste og 12 Stykker Fæ, foruden Faar. Husene er, med Undtagelse

af Hovedbygningen, næsten nye, har god Havne- gang og en smuk Have. Der er ogsaa Anledning til Anlæg af Kværns eller Sagbrug, hvortil ved en Gravning, der vil koste 30 a 50 Spd., kan skaffes aargangs Vand. Man henvende sig til

Dverretssagfører Salomonson.

Landeieendom ved Jernbanen.

En Del af Gaarden Hovind i Allensager, beliggende ¼ Mil fra Trøgslad Jernbanestation, med gode Huse og fortrinlig Jordvet, der føder 3 Heste og 12 a 14 Stykker Storfæ, sælges, hvis Handel kan ske snart, til nedsat Pris og paa gode Konditioner ved Sagfører Wennevold, Kongens Gade No. 33.

En liden smukt beliggende Eiendom ved Søen og ved et Dampbaads- stoppested i Aker er tilsalgs ved

Dverretssagfører Arnesen.

Gaarden Kværner i østre Aker er paa gode Konditioner tilsalgs. Hovedbygningen har i Som- mer været undergivet en fuldstændig Hovedrepa- ration, og ere Bygningerne brandassurerede for 3090 Spd. Man henvende sig til

Sagfører Sæberg.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3½ a 5 Spd. Intet solgt.
Rug, 16 P a 17 P .
Byg, 12 P 12 P a 3½ Spd.
Havre 8 P a 9 P 12 P .

Udenlandst

Rug østersøst 4 Spd. 12 P .
Rug dansk 18 P a 18 P 12 P .
Byg 2radigt 17 P 12 P . a 17 P 18 P .
Erter 4½ Spd.
Hvede 5½ Spd. a 6 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rjvmbd. 6 a 6½ Spd. pr. Ib.
Sild, stor Mid. 5½ Spd. pr. Ib.
Sild, smaa do. 5 Spd. pr. Ib.
Sild, stor Christ. 3½ a 4 Spd. pr. Ib.
Sild, smaa do. 12 a 13 P pr. Ib.
Storset 1 Spd. a 1 Spd. 12 P pr. Bog.
Middelsei 3 P 12 P a 4 P pr. Bog.
Smaaset 3 P pr. Bog.
Rødskjær 8 P pr. Bog.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. E. Fabritius.